

TÓTH GÁBOR ÁKOS

Parti sétány

Édesvízi mediterrán 6.

A búcsú

21. SZÁZAD
KIADÓ

Budapest, 2025

*A regény szereplőit a képzelet szülte.
Bármilyen hasonlóság létező személyekkel
csakis a véletlen műve lehet.*

Prológus

EMLÉKSZEM, A *POPEYE* TETŐTÉRI TERASZÁN ültünk, ahol a futtatott szőlő adta a kiszámítható árnyékot. Öreg, göcsörtös indák szolgáltaták az enyhet adó tenyérynyi levelek életerejét – valahogy így voltunk mi is a velünk szemben ülő, kétségbeesett tekintetű fiatal nővel. A remény kacsaival kapaszkodott belénk minden rebbenő pillantása, ami először csak furcsa, később inkább zavarba ejtő volt számunkra.

– Segítsetek eltemetni a férjemet – motyogta alig hallhatóan, s ez a mondat a parti sétány „szőke bombázójának” szájából jóval több volt egyszerű kérésnél, lényegében úgy hatott, mint valami elsuttogott segélykiáltás.

Egymásra pillantottunk a feleségemmel, miközben az asztallap alatt megszorítottuk egymás kezét – nevezzük vén tőkék ölelkezésének a lugas rejtekében –, s próbáltuk feldolgozni, értelmezni a kérést. Köztünk szólva, tanácstalanabbak voltunk bármely általunk kedvelt Wim Wenders-mozi hőseinél is. Miért pont velünk történik ez?

Ebben a napszakban nem tartózkodott senki a szállásunk szomszédságában üzemelő biztró tetőterasznak csúfolt, bitumennel kiöntött lapos tetején. Szomorú triónk

és a fenyőerdőkkel borított sziklás tengerpart között fel-forrósodva, lustán remegett a levegő. Ha nem itt ülünk, minden bizonnyal a szokásos délutáni punnyadásra ítéltettünk volna – pár száz kilométerrel odébb igazi neve is van ennek a napszaknak: *mezzogiorno* –, de mivel mégiscsak egy barátunk utolsó útjáról volt szó, ezen a napon érhető módon eltekintettünk ettől.

Erre a kérésre azonban – noha végigkövettük a tragikusnak mondható előzményeket – végképp nem számítottunk. Ám Anna – a mlinieknek csak *Ana* –, az özvegy, máris magyarázattal szolgált.

– Petar kívánsága az volt, hogy a hamvait a tengerbe szórjuk a *Spilan*-hegy alatti kis öbölben. De sem én, sem Ivana nem tudunk vitorlázni, helybelit meg nem szívesen mozgósítanék, hogy kormányozza oda a *Sirent*.

– De hiszen ez magától értetődő – horkantam fel, ismételen megszorítva Françoise kezét, hogy megszerezsem a támogatását, de ez egyébként teljesen felesleges volt.

– Egyértelmű – szögezte le ő is, de aztán folytatta. – A férjed halála óta azért valami csak megváltozott, nem? Lehet, hogy tévedek, de mintha jobban kiállnának melletted, mint korábban, nem gondolod?

Elhúlve néztem rá: hogy a fenébe jön ez most ide?! Én annál sokkal pragmatikusabban szemléltem az egész helyzetet, semmint hogy a mlini őslakosok pálfordulásáról cseverésszünk egy *espresso* mellett. Miért hozta ezt most fel?

– Csak azt akarom mondani – húzta odébb finoman a kezét –, hogy jobban meg kellene bíznod bennük. De, persze, ahogy a jó öreg Oaks mondta, magától értetődően számíthatsz ránk, kedvesem. És melyik napra gondoltál?

Úgy kérdezte ezt, mintha előtte a helyi filmklub műsoráról beszéltek volna, betervezve egy közös programot, ami – érthető okokból – az utóbbi időkben kimaradt közös együttléteinkből. Érdekes módon azonban Anna nem ütközött meg ezen a kis közjátékon, mi több, hosszú fehér karját kinyújtva az asztal fölött egy hálás ölelést indított feleségem irányába. Nagyszerű, gondoltam, ők biztosítják egymást az örök barátságukról, én meg küszködhetek majd a tenger örvénylő hullámaival. Nem mintha ez különösebb problémát okozott volna valaha is. Mi soha nem vágytunk ugyan saját vitorlásra, ám szállásadóink jóvoltából lényegében bármikor önfeledt kirándulásokat tehettünk a *Sirennel* a közeli szigetek háborítatlan öbleibe. Senkit nem érdekelt, hogy a Balatonon szerzett vízi jártasságim már évek óta lejárt – talán a koromat tisztelték a rendőrök, vagy csak a rákkal jó ideje küszködő Petart nem akarták zaklatni efféle butaságokkal.

Pillanatra eltűnődtem az itt eltöltött éveinken. Alattunk ott nyújtózott az a táj, és az a *Kis-Dubrovnik*ként emlegetett helység, amibe Françoise-zal végzetesen beleszerettünk, s amiről azt gondoltuk, innen már nem vándorlunk tovább. Egy ódon kis falu a vadregényes *Zavrelje*-patak két oldalán, amit a tengeri levegő párájának és a meleg éghajlatnak köszönhetően illatos parkok és egy, a kertek végében kanyargó kilométeres parti sétány övezett. A teraszunkról épp ráláttunk a *Duper*- és az *Ivelja*-malom takaros felújított épületeire, amelyek kerekeit hajdanán a patak folyásai forgatták...

Most azonban nem volt idő holmi múltbeli merengésre, ugyanis a tetőre vezető lépcsőnyílásban váratlanul felbukkant egy bozontos üstök, alatta pedig egy általában

mosolygós, ezúttal viszont valódi aggodalmat tükröző tekintet.

– Bocsánat, Ana – hadarta a *Popeye* házigazdája –, itt van két civil ruhás a *Policijától*. Ez biztos csak félreértés lehet, de... téged keresnek.

ELSŐ RÉSZ

Első fejezet

Akkor

ANNÁVAL NEM SOKKAL AZUTÁN TALÁLKOZTUNK, hogy megörököltem egy magyarországi szőlőbirtokot a hozzá tartozó kúriával, és elkezdődött a mi balatoni kalandunk.

Az viszonylag hamar kiderült, hogy eléggé meggondolandó, egy két és fél hektáros földterületen hány embert érdemes foglalkoztatni. Az a plusz egy fő pedig elég furamódon került hozzánk, de hát így alakult. Onnan indult, hogy Kipával, önjelölt intézőnkkel, minden reggel hétkor találkoztunk, kint, a kordonok közt meredező egyetlen cseresznyefánk alatt. Rendszerint késett, de nem sokat. Gondolom, jólesett az önérzetének, hogy megvárathatja az új tulajdonost, a tökkelütött kanadai magyart. Ez alkalommal azonban megelőzött: a korábban beharangozott barátnőjével ácsorogtak a laposan szétterülő árnyékban. Kipának a falubeliek szerint emberemlékezet óta nem volt barátnője. „Legfeljebb ápolónője, hahaha!” – jellemezte a helyzetet Erna, a strandpénztáros, aki egy személyben volt helyi divatikon és hírügynökség.

– Na, végre, hogy megismerhetem – üdvözöltem a kese hajú, mosolytalan teremtést –, annyi jót hallottam magáról!

Csak bölintott, kezét nyújtva, a fogása erős volt, mi-
ként a tekintete is, amelyből szikár elszántság sugárzott.

Amire, gondolom, nagy szüksége lehetett, amikor ösz-
szeállt Kipával, ezzel a testi-lelki topronggyal. Vajon mi-
lyen perspektívát lát kettejükben? Szánalomból teszi, vagy
jó pontokat gyűjt a mennyekben lakó szakállas öregúrral
való találkozáshoz? Úgy saccoltam, pár évvel idősebb le-
hetett a fiúnál – nyilván egy nagy csalódás után van, vagy
éppenséggel elvált...

– Anna felolvasó volt egy idősoththonban – magyarázta
„intézőm” a helyzetet –, de megszűnt a státusza, ezért úgy
gondoltam...

Na persze, kontrázott az agyam, innentől mi leszünk
a környék szerencsétlenjeinek a megmentői.

– Ő nem akart ideköltözni... – folytatta Kipa – ...de ha
nincs munkája, akkor albérletet sem tud fizetni.

Elöntött a kétségbeesés. Uramatyám, mihez kezdjek
egy felolvasóval? Ő fogja netán szórakoztatni az idény-
munkásaimat? Ahogy elnéztem kopott kertésznadrágos,
kifakult bikinifelsős csenevész kis testét, azzal nem igazán
tudná őket szaporább munkára serkenteni.

– Úgy hallottam – szólalt meg ekkor meglepően mély
torokhangon Anna –, hogy szokott kertészeket alkalmazni.

Akkor úgy éreztem, megint az eső áztatta Toronto fe-
lett szétterülő súlyos felhők nyomasztják a lelkem. Az sem
javított a közérzetemen, hogy emlékeim szerint ott is elég
kedélyesen viseltem az alkalmazottjaim különféle problé-
máit: a végén már edzettebb voltam, mint egy telefonos
lelkisegély-szolgálat. Lényegében folyamatosan megpró-
báltak palira venni, kezdve a karibi lányoktól, akik ha-
vonta képesek négyszer-ötször is menstruációs görcsökben
otthon fetrengeni, folytatva az orosz zsidó testvérpárral,

ők követhetetlen vallási ünnepekre hivatkozva kéredzkedtek el a munkából, nem beszélve arról az időről időre bekopogtató szlovák cigány asszonyról, aki csekély díjazás fejében a rontást szándékozott levenni a vállalkozásomról.

Na és a megrendelők! Az évről évre öregebb, és ennél fogva egyre szarrágóbb magyar kolónia reszketeg veteránjai. A semmittevésbe belegárgyult aggastyánok slejmtől fuldokló telefonjai: „Oaks, ha bedarált a macskámat a komposztálóba, feljelentem!”, vagy a második-harmadik generációs leszármazottak zavaró közvetlensége: „Ide figyelj, buzikám, én a helyedben nem alkalmaznék se cigányt, se zsidót, se feketét, mert egyszer csak azt veszed észre, hogy otthagynak a kuncsaftjaid!”, nem beszélve az őriút alkoholistákról, a kertjüket felgyújtó drogosokról, a vallási és szexmániásokról, akiknek egy szimpla fűnyírásról vagy sövénymetszésről is a fényességes mennybemenetel jut eszükbe...

Rámeredtem a nőre, és meg kellett állapítanom, hogy az eddigi munkásaim közül még ő néz ki a legépeszűbbnek – dacára annak, hogy állítólag szerelmi életközösségben élnek Kipával.

– Nos, az a helyzet, kedvesem, hogy az a vállalkozás, amiről közös barátunk nyilván tájékoztatta, még papíron sem létezik, nemhogy már a munkaerő-toborzásnál tartanánk – vágtam közbe türelmetlenül.

– Van itt a környéken egy drótkötélpálya – folytatta nem is zavartatva magát a lány –, ahol hason fekvé lehet átsiklani egy mély völgyön...

Húha, mégis csak összejött egy terápiás csoport, gondoltam magamban, de aztán úgy döntöttem, hogy egyelőre nem lombozom le a lelkesedésüket.

Bő fél óra múlva már arról beszélgettünk, hogy egy kis elégedetlenség a sorsunkkal sokszor hasznos lehet, mert az viszi előre az egyént, az viszi előre a világot. Ha mindig mindenki elégedett lenne azzal, ami van, akkor nem haladnánk sehova, és még most is leveleket írogathatnánk e-mail helyett.

– Ha például valaki el van hívva, kezdjen el tenni elene – agitált Anna az anorexiásokat idéző alkatúak mellett. – Sportoljon, egyen egészségesen, vagy fogadja el, hogy lesznek emberek, akiknek nem vonzó ez. Nem kell csodálkozni. Nem kell megmagyarázni mindenkinek, hogy ő igenis vonzó, mert nem. Ez inkább annak tűnik csak, hogy öngizolást keresnek a lustaságukra.

Elnéztem, ahogy prédikál, s egyre erősödött bennem a meggyőződés, hogy talán nem kellene egy újabb dinkával vesződnöm.

Aztán mégis minden másképp alakult. Meglehet, külső szemlélőnek talán szánalmas, de mivel hosszú évek próbálkozása után sem született gyerekünk, majdnem kézenfekvőnek tűnt, hogy ez a kis szerencsétlen nő legyen a mi *felnőtt lányunk*.

Második fejezet

Most

– NEM VOLT TÉVEDÉS – telepedett vissza az asztalunkhoz Anna. – Még mindig az a mocskos ügy.

– Hogyhogy nem képesek várni?! – csattant fel Françoise. – Legalább, amíg lezajlik a temetés...

– Azt mondják, kiegészítésre szorul a tanúvallomásom.

– Mintha nem lenne napnál is világosabb a tényállás – dűnnyögtem, miközben alig bírtam nyitva tartani a szemem, olyan erővel tört rám a délutáni álmoság. – Ez már szinte zaklatás.

– Még jó, hogy itt van neked Ivana – csatlakozott Françoise. – Annyira talpraesett kislány.

– Úgy bizony, már kész felnőtt. Akárcsak a tietek.

Na igen, gondoltam, azzal a különbséggel, hogy ő nincs velünk. Ez az ára annak, hogy magára vállalta a balatoni birtok igazgatását.

– Folyamatosan azt halljuk tőle, hogy élvezzi a gazdálkodást, és már sokkal jobban eligazodik a kaotikus magyar viszonyok útvesztőjében, mint mi – próbáltam ornyereg-masszírozás ürügyén a hüvelykemmél kitámasztani a szemhéjamat. Lám csak, mit tesz az emberrel a helyi klíma – no meg az ebéd előtt leküldött két pohárka *travarica*.

– Az a magyar *bandit* meg szabadon grasszál és röhög a markába – háborgott a feleségem, aki, ha elragadták az érzelmei, óhatatlanul a gyerekkorát megidézõ montreali franciára váltott. Ezeket az európai franciák számára gyakran érthetetlen kifejezéseket én is nehezen értelmeztem, amikor az angollal, késõbb pedig a magyarral keverte, ám az egyiket most kifejezetten helyénvalónak éreztem. A *Je cogne des clous* szigorúan fordítva azt jelenti, hogy szögeket döngöztök, miközben csupán annak közvetítésére szolgál, hogy „mindjárt elalszom”. A logikai összefüggést felesleges vizsgálni, de jelen helyzetben azt sem bántam volna, ha valaki gombostűvel a homlokomhoz rögzíti a szemhéjamat.

A magyar *bandit*ról egyébként csak annyit, hogy annak idején kórusban ágáltunk ellene, és vállvetve óvtuk Petart attól, hogy üzleteljen vele – mindhiába. Szegény, naiv horvát barátom! Ha hallgatsz ránk, talán elkerülhető lett volna ez a méltatlan végjáték. Mintha nem meséltünk volna eleget arról, hogy épp az ilyenek miatt hagytuk ott a külsõ szemlélõnek olyannyira idillinek tartott balatoni életünket...

S ha már itt tartunk, pont ezek azok az emlékek, amelyek ha éjszaka elõjönnek, már tudom, búcsút inthetek az alvásnak. S lám, erre a gondolatra ezúttal is felpattant a szemem, majd csikorogva, fújtatva, de beindult agyam múlt századi cséphadarója is: nincs lazálás, neked dolgood van itt, öregfiú, ez a két nõ például úgy bámul rád, mintha félbehagytál volna egy mondatot...

Nos, végsõsoron ez sem kizárt.

– Figyelsz te egyáltalán? – pirított rám Françoise.

– Mi az, hogy! – füllentettem, mert tudtam, hogy nem fog leégetni Anna elõtt, noha tisztában van a füllentés

tényével. Ő egyszerűen ilyen. Azt szokta mondani, egy regényírónak szeme se rebbenjen, ha sumákol. Ami természetesen nem rám, hanem őrá vonatkozott. Françoise ugyanis egy meglehetősen sikeres sorozatot írt egy kanadai kiadónak a magyarországi kalandjainkról, amivel leginkább borongósabb éghajlatú országok lakói édesítették meg szürke hétköznapjaikat. A mi történetünket a romos kúria felújításáról, az első szüretéről, balfogásainkról, gyerekes örömeinkről, egyszóval az új életünkről. Egyesek falják az efféle élményregényeket, feltételezem, sokaknak egyfajta öngazolás arra, hogy soha meg ne próbáljanak hasonló kalandba belevágni, ha jót akarnak maguknak, másoknak meg pont ilyen sztoriktól kezd fenemód viszketni a talpuk. Szerepeltem benne én, Bodza lányunk, valamint napfényes jókedv és kitűnő étel-/életreceptek, azonkívül egy csomó félnótás telekszomszéd, meg filozófus alkoholisták és botcsinálta borász – szóval a könyv angolszász területen elég jól hozott a konyhára, míg ellenben a Balatont saját hűbérükként kezelő honi vállalkozók módfelett megsértődtek nőm ironizáló, csipkelődő stílusán. Ezek után az sem okozott meglepetést, amikor hírül vettük, hogy valami turisztikai *főfűtyi/főpunci* csírájában elfojtotta a magyar nyelvű megjelenés támogatását. A jelenség, mondjuk, törvényszerű: manapság minden az üzletben vagy politikában magát sikeresnek gondoló fazon könyvet ír, hát persze hogy nekik kell a támogatás. Ezek, miközben mérhetetlenül lenézik, ingyenélőknek tartják a művészeket, olyanra ácsingóznak, amihez közük nincs és nem is lesz soha, ez pedig a halhatatlanság. *Sajnálom őket* – szokta mondani Françoise csöppet sem leplezett hamis együttérzéssel.

– Szerinted nem kockázatos kivinni a hajón azt a két perui zenészt, akikért Petar annyira odavolt a parti sétányon? – zökkenett vissza a valóságba Anna hangja.

– Miért lenne az? – kérdeztem, csak hogy időt nyerjek. – A halál nincs meg élet nélkül, és fordítva. A *latino* típusú temetések egyenesen olyanok, mint valami karnevál.

– És a helyiek? – emelgette a szemöldökét Anna. – Mi van, ha túlzásnak tartják?

– Ugyan már – fölényeskedtem –, amióta özvegy lettem, kezüket-lábukat török, hogy a kedvedben járjanak. Szerintem ez Petar valódi öröksége, nem a panzió.

No igen, a panzió. Amikor megláttuk a háromszintes épület középső emeletén nekünk szánt lakást, Françoise majdnem sírva fakadt. Egyrészt, mert hálás volt Annának, hogy a legszebben berendezett apartmannal gondoskodott rólunk, másrészt nyilván belegondolt, mekkora házat és kertet hagytunk magunk mögött Balatonszépén. *Hidd el, a balkonnövényeid itt is teljesítenek majd olyan szépen, mint az otthoniak* – vigasztaltam, miközben nekem is csak az járt a fejemben: te jó ég, mivel fogom itt eltölteni a mindennapjaimat. Ám, ha később felmerült volna is, hogy visszacsináljuk az egészet, a magyar *bandit* hívatlan vizitálása ezt azonnal felülírta volna.

Az az agyalágyult azt hitte, Bandinak hívjuk, egy ideig erősködött, hogy márpedig az ő neve Norbert, Retek Norbert (nem a dirty, hanem a nyámnyám, tette hozzá kacsinva), aztán ránk hagyta. A hátunk mögött viszont csak úgy emlegetett minket, mint két *agyhalott* csotrogányt, akik még a nevét sem tudják megjegyezni.

Maga a ház a velencei stílusra hajazott, méretes faragott fehér kőkockákból épült, a franciaablakokon mélyzöld spaletták őrizték a szobák hűvösét, míg a sarkokon szor-

galmas *bougainvilleák* keretették a látványt. Az ablakaink előtt végigfutó keskeny terasz egy aprócska térre nézett, amelynek közepét egy fává cseperedett gránátalmabokor uralta – lehajló ágai alatt érzésünk szerint *Mlini* legforgalmasabb macskatalálkahelyével. A térről meredek, hosszú aszfaltcsíkon lehetett lejutni a parti sétányra, két oldalán ötletszerűen kialakított lépcsőfokok és pihenők szolgálták a felfelé haladók számára, hogy szusszanjanak egyet. A lehullott milliányi fenyőtű esőben korcsolyapályává változtatta a terepet, ami fölött gőzfürdőnyi pára gomolygott – a telek errefelé nem számítanak különösebben hűvösnek, a rengeteg csapadék viszont olykor veszélyessé duzzasztja a Zavrelje-patak vizét. Szoktuk mondani, olyan, mintha egy színházi páholyból néznénk a pódiumon zajló nyüzsgő történéseket: itt fenn többnyire csend honol, ami lent van, arról csak olyasféle zajok tudósítanak, mintha csak a gránátalma virágai körül zsongának a nektárra éhes rovarok.

Anna csöndes félmosollyal bólogatott.

– Ez sosem egyszerű – jegyezte meg Françoise, aminek jelen helyzetben annyi értelme volt, mint nyers tojást meghámozni. Nem tudtam eldönteni, hogy a halott barátunkról beszél, vagy azokról, akiket Petar itt hagyott a feleségére vigyázni. Mert utóbbi jogot lényegében a fél falu magának vindikálta.

Az asztalon pittyent Anna telefonja. Elolvasta az üzenetet, majd nagyot sóhajtott:

– Ivana kérdezi, hogy este elmentek-e a meccsére. Tudom, furcsa, hogy vállalta a játékot, de ő így dolgozza fel az apja elvesztését. Bár én tudnám ennyire lefoglalni magam!

Ivanának nem voltak nagyszülei. Anna egy veszprémi árvaházban nőtt fel, Petar egész családja a délszláv háborúban veszett oda. Így lettünk mi tiszteletbeli *djed* és *baka*.

A helyi lánycsapat a kikötő mellett, úszó kordonnal elkerített „medencében” fogadta aznap a rivális *Cavtat* serdülőkorú pólósait, szóval nem volt kérdés, hogy ott a helyünk.